

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hozva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, május 26.

József főherceg Nagyváradon.

Sokáig kitérte mindig háza kapuját a magyar ember, ha vendégszerben igyekezett hozzá valaki s ha belül került a vendég, ő lett az ur a háznál, így kívánta az ősi virtus és így áll az ma is.

Hanem a szívünk, ez a sokat próbált magyar szív, az nem volt országut soha. Szentély volt az, ahová nem jutott be akárki, de ha bejutott, soha sem találhatott jobb helyre. Nem is kívánczolt ki belőle, a gazda pedig nem engedte volna ki soha.

Ha ilyen vendége jött a magyarnak, nem czeremóniázott sokat, hanem igaz érzéssel tárta a vendég elé becsületes két kezét, aztán nem csak a ház lett a vendégé, hanem a gazda is.

Nem csak a fehér asztal körül pedig, hanem mindenütt így érzett a magyar ember. Akit megszeretett, meg volt az szeretve s akit szívébe zárt, csak azon a szíven keresztül juthatott ahhoz az ártó szándék. Azt a szívet pedig két jó magyar kar védte s ez elég volt mindig.

Felsőleges uralkodóházunk egyik tagja szállott városunk falai közé. Az a királyi herceg, kinek nevét nem hogy meglelt ember, de apró gyerek sincs olyan a házában, aki ne ismerné, aki ne szeretettel említené.

Nincs fogadtatási czeremónia elrendelve, de azért nem akad olyan ember, aki ne tudná már, hogy itt van József főherceg. Ünnepnepünk nekünk az ő jövelele.

Fent a püspöki lakon hirdeti a nemzeti zászló, hogy a bibornok-püspöknek nagy vendége van.

Hanem amint megtudtuk, hogy József főherceg ő fensége a vendég, úgy érezzük, hogy mindnyájunknak vendége ő, a felsőleges Uralkodó után legjobban szeretett, legjobban szívünkbe forrott főherceg, a magyar nemzetnek áldott nevű József főhercege.

Isten hozta közénk és Isten tartsa meg nemzetünknek soká.

A főherceg megérkezése.

József főherceg Ő Fensége honvéd főhadparancsnok tegnap este 9 óra 9 perczkor érkezett meg az érmihályfalvai vonattal Nagyváradra Szatmárról, hol szintén szemlét tartott a honvéd gy. ezred fölött s ott időzése alatt Meszlény Gyula szatmári püspök vendége volt.

A főherceg fogadására a vasut állomáson megjelentek dr. Schlauch Lőrincz bibornok püspök képviselőjében Fetser Antal oldal-kanonok, dr. Szemelthy Géza püspöki titkár s a papság köréből Lindenberger, Halász, Votisky, Csicsay Alajos és Mándoky Sándor. A honvédség részéről Lőrinczy ezredes ezredparancsnok és Fábry Sándor segédtsízt. A város részéről dr. Bulyovszky József polgármester, Rimler Károly főkapitány és Lőrinczy Gyula r. biztos.

Az indóház folyosóit nagy néptömeg tartotta megszállva.

Ő Fensége vilmányi Bodnár István alezredes és Matyasovszky őrnagy kíséretében érkezett és először is Lőrinczy ezredparancsnok halkan elmondott jelentését fogadta s ezután Fetser Antal kanonok, mint a bibornok-püspök legkedvesebb vendégét hívta meg a püspöki palotába vendégül.

— Éljen, éljen! hangzott az indóház, míg a főherceg a futószőnyeggel borított várótermen át a kocsihoz sietett.

Ezalatt a püspöki palota lépcsőházában szintén fényes egyenruhás csoport verődött össze. Itt voltak teljes katonai díszben Lovettó Károly altábornagy, ezredparancsnok, Aulich ezredes, Major Árpád ezredes, dandárparancsnok, Szártory Rezső dandárparancsnok, Lösch József huszárezredes, Nagy Gyárfás honvéd-huszárezredes.

A fényes csoport egyszerre szétvált, Nagy Gyárfás őrnagy harsányhangon jelezte a főherceg kocsijának megérkezését s ugyanekkor lépett ki dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök udvari papjai Mayer Antal és Nyári Ignác körében s kérte a főherceget, hogy legyen vendége.

A főherceget, ki igen jó kedélyben volt, csak arról panaszkodott, hogy egész szemleutja alkalmával szakadt az eső, — fölvezették a számára berendezett lakosztályba, mely az épületnek a város felé eső szárnyában van.

Az épületnek ezen részébe vezető lépcsőzet gyönyörűen fel van díszítve pálmákkal, citromfákkal, virágokkal. A lépcsőzet első hajlásánál van a legszebb csoportozat, sötétzöld pálmák, örökzöldek s közte tűzpiros azáliák s pe-lárgóniák. Ez a csoportozat a kertészet valóságos remeke.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Vörös május.

Irtta: Hantke Emil.

Hogy ehez a kérdéshez is hozzá tudok szólni, szívem változékony érzelmeinek tulajdoníthatják.

Eddig csak a lapok állandó májusi vezércikk rovata révén volt tudomásom arról, hogy vörös május is létezik, most pedig saját észleletem folytán állíthatom, hogy a lapokban foglaltak nagyon is hű kifejezői a czim jelentőségének.

Az egész dolog háttere az, hogy én, nem is olyan rég, Maislis Szerénába szerelmes voltam. Ez pedig, tekintve ideális elveimet, egész tiszta dolog. Mert minek lebegjen előttem a kicsoda-micsoda kérdése, ha Szeréna alakjában, a szívemben tátongot irt betöltve látom. Miután pedig hő vonzalmimat Szeréna odaadó és hosszas pillantásában ellensúlyozva láttam, néma boldogságunkban kimondhatatlan boldog voltam. És ez az állapot kitudja meddig tartott volna, ha én nem erőltetem oly valamire, mely az idealizmustól már a realizmus felé vezet.

A rügyfakasztó tavasz legszebb pompájában mutatta magát. A nap pajzán sugarai buvócskát játszottak a kökénybokor sövényében, amelynek tövében boldogan nyújtogatta kis

fejecskéjét az ibolya. A rügyedző fák balszemeteljes levegőt csaptak arcunkba, a mint ott sétáltunk.

Szeréna ibolyát szedett, én pedig segitettem.

Már meglehetősen csomó volt kezében, mikor az a rég elfojtott vágy, hogy valamikor lelophatnám ajkáról az életifjító, leiket frissítő első csókot ismét felébredt bennem. Még pedig egész vehementiával. Éppen egy pár szál ibolyával gyarapítottam a csomóját, midőn kezeink valahogy találkoztak.

Egy olimpusi villany áram járta át idegeimet. Tovább nem bírtam tartóztatni magam és szerelemittas hangon susogtam:

— Szeréna?

— Zoltán! fordítá felém az ég kékjével vetekedő szemét.

— Hisz nekem drága Szeréna? Képes viszonzni az én érzelmeimet? Képes csak egy cseppet is úgy szeretni, mint a mily nagyon én magát.

— Miért ne, jó fiu? morda mélabusan.

— Tehát akkor remélhetem, hogy kérésem, melyet oly rég érlelek magamban, nem fog a pusztában elhangzani?

— És mi legyen az?

— Nem haragszik meg ha kimondom?

— Ugyan miért édes Zoltán?

— Hát... drága Szerénám... a lenne... hogy... hogy csókoljuk meg egymást.

Először felkaczagott, majd észbontó sze-

meivel rám nézett és fejedelmi hanghordozással mintegy lehelte:

— Menjen maga... nagy orru!

Az első benyomásra csak megtántorodtam. Aztán eszmélni kezdtem. Végül józanul következtettem.

Mindezek következménye gyanánt először is elkullogtam és csak midőn meglehetősen távol-ságban hittem magam, tünt fel előttem, hogy Maislis Szeréna legutolsó kijelentésénél visszatartóbb krakogást bajosan hallhatna bármi is. Aztán még ő beszél nagy orról? Vak veti világtalanak!

Elég az hozzá, hogy mire haza értem, emelt fővel és avval az öntudattal léptem be szobámba, hogy az én szerelmem egy ördögi kéz által festett lehelletszerű festmény volt, mely tovaszal és nem maradt utána más, mint egy silány vázlat, a melyről a gombház systema örökszép paragrafusai tündökölnék.

Ha te ugy, én is ugy!

Mit nekem egy Maislis lány? egy grájzleros lánya?

Hanem azért ha ugy került volna, talán mégis megbocsátottam volna neki. De most már semmi esetre sem! Képzeli a multkor nem hátulgombolós szoknyába sétált? Abba bizony! Nahát kérem ez már oly súlyos körülmény, hogy nincs a világnak az a kincse, amely engemet privát beszélgetésbe tudna terelni a Maislis hajadonnal. Ideális szerelem és hátulgombolós szoknya! ez nem fér össze.

A főhercegi lakosztály folyosója is ilyen apró csinos virágsoportozatokkal van díszítve a színes futószőnyeg mentén, a bejáratnál pedig egy hatalmas citromfa nyújtogatja szét gyümölcsöcsel megrakott öreg ágait. A vakító gázvilágítás mellett mindez igen szép.

A főherceg Ö Fensége még Székelyhídon megvacsorálván, megérkezése után mindjárt nyugodni tért.

Ugyancsak a bibornok-püspöki palotában vannak elszállásolva Ö Fensége kísérei vilmányi Bodnár István alezredes és Matyasovszky 5r-nagy.

* * *

A mai nap programjának első pontja, hogy a főherceg Ö Fensége reggel fél hét órakor a gyakorlóterén szemlét tart a honvéd gyezd fölött. Délben díszbéd a bibornok-püspöki palotában, melyen csak a legfőbb egyházi, katonai s világi méltóságok vesznek részt. Ezt megelőzőleg fogadja a főherceg a l. sz. káptalan és központi papság tisztelgését. Este a tisztí étkezdében vacsora.

A szegedi agrárkongresszus.

A szegedi mezőgazdasági országos kiállítással egyidejűleg Szegeden rendezendő agrárkongresszus szervező bizottságának gr. Károlyi Sándor elnöke alatt tartott legutolsó ülésében határozatba ment, hogy a kongresszus a kiállítás megnyitását követő napon szept. 4-én veszi kezdetét. Az elnöki megnyitó beszéd után Bernát István adja elő az eddigi kongresszusokon elért eredményeket s a gazdaközönségnek megvalósult s papíron maradt óhajait. Ez után fog következni Majtán József grófnak előadása a falusi jólét érdekében szükséges intézkedésekről, amelynek kapcsán maholnap aktualissá váló örökösödési kérdés is valószínűleg szőnyegre kerül. György Endre az új földtehermentesítési, t. i. a földbirtok eladósodásának okait és ellenszereit fogja tárgyalni. Fel van véve a kongresszus programjába az uzsora törvény reformja is, amely körül, tekintettel arra, hogy éppen a délvidéken az ugynevezett gabona-uzsora rendkívüli pusztítást okozott, heves viták várhatók. A szövetkezeti ügyre vonatkozólag báró Malcomes Jeromos földmiv. miniszteri oszt. tanácsos általános bevezető előadása után tárgyalatni fognak a szövetkezetek egyes fajtái érdekében teendő intézkedések s minden valószínűség szerint a jégszövetkezet ügye is szóba kerül.

Szell enged.

A bécsi küzdelem a bankkérdés ügyében nem válsággal, hanem kompromisszummal fog végződni s a kompromisszumban Szell enged. Minthogy azonban Szell álláspontja paktum által lett praecizirozva s annak parlamenti tárgyalását a pártok biztosították, Szell kénytelen lesz ismét összehívni a pártközi konferenciát s az elé terjeszteni a bécsi megállapodást. A döntés különben még nem történt meg, de minden jel arra mutat, hogy ez lesz a kibontakozás útja.

A helyzetről bécsi forrásokból a következő értesüléseket vettük:

Bécs, május 26.

Szell Kálmán óriási presszió alatt van és ha eddig nem is nyilatkozott, most már biztos, hogy *hajlandó lesz conczeszsiókat* csinálni. Az osztrák és a közös kormány, de még a korona is nyomást gyakorolnak a magyar miniszterelnökre és leghatásosabb argumentum gyanánt azt állítják eléje, hogy végzetes válságba sodorja az egész monarchiát, mert arra az esetre, ha mereven ragaszkodik álláspontjához, nem csak neki kellene lemondania, hanem az osztrák és a közös kormánynak is, úgy hogy hármass válság volna, a mi beláthatatlan bonyodalmakkal járna.

A korona nem akar és nem fog dönteni és ezt már ma Szellnek, Kaizlnak és Goluchowszkyknak tudtára adta és Thunnal is fogja tudatni.

Az ügy lefolyása külső formájában a következő lesz: Első sorban Thun gróf járul még egyszer a király elé, azután a reszortminiszterek — különösen Kaizl és Lukács — tárgyalnak a bankkérdésben és esetleges megállapodásukat hétfőn terjesztik a két elnök elé, esetleg tudtják a külügyminiszterrel is. Akkorára a pourparlékat befejezik, mire a magyar reszortminiszterek ismét visszautaznak Bécsbe Szell Kálmánnal együtt, hogy Thunnal finalizálják az új megállapodást.

Hogy mi lesz ez a megállapodás, arra nézve azt mondta nekem egy itt időzőtt

volt nemzeti párti kapacitás, hogy *új* megállapodás a bankkérdésben, mely olyan természetű lesz, hogy nem jelenti egyik fél győzelmét sem, szóval kompromisszum.

Az én információm szerint azonban Szell Kálmán, a ki már rálépett az engedés lejtőjére, egyszerűen bele fog nyugodni abba, hogy a bankprivilegium járjon le a kiegyezéssel együtt 1903 vagy 1904-ben és addig nem a paritásos új statutum lesz érvényben, hanem marad a status quo. Lehet, hogy ehhez valami új formulát fognak akasztani, hogy úgy lássék, mintha egyiknek sem maradt volna igaza. Akár így, akár úgy formaliter kényszerítik a magyar kormányt, hogy mentse meg az osztrák kormányt.

Szell Kálmán azonban csak föltételeken köti meg az alkut a bankkérdésben. Hazajövet kedden magához fogja kérni mindazokat, a kik a pártközi konferencia tagjai voltak és ezeken felül azokat is, a kik ma ugyan a szabadelvű párt tagjai, de annak idején, csak közvetítő szerepet játszottak (Szilágyi, Csáky és Andrassy) és eléjük fogja terjeszteni az új megállapodást. Ha a pártközi konferencia és ennek utána az egyes pártok kedden, szerdán vagy legkésőbb csütörtökön este tartandó konferenciái az új megállapodást acceptálják, illetőleg a paktumot erre is kiterjesztik, akkor pénteken az egész kiegyezési komplexus a Ház elé kerül, *ellenkező esetben azonban Szell Kálmán egyszerűen lemond.*

Ilyenformán a válság sulypontja Budapestre helyeződik át és a megoldás csak egy hét múlva várható, mely héten belül most már nem lesz szó az osztrák kormány lemondásáról sem.

A közös kormány tagjai azt remélik, hogy Szell meg tud majd egyezni a pártközi konferenciával és hogy így elkerülük nemcsak a magyar, hanem az osztrák kormányválságot is. Feltevéseiket arra alapítják, hogy a 67-es alapon álló pártoknak meg kell hajolniok a helyzet kényszerűsége előtt, a közjogi ellenzéknek pe-

Eredj te az utadon, én is az enyémen.
Gombház, ha leszakad lesz más.

*

Ilyen lelki állapotban értem el a május éjszakáját.

De haj! mit ér nekem a szerelmes szívek éjjele, mikor egy félig átmulatott éjszaka után azt mondom a barnaképű cigánylegénynek, hogy gyere állj meg velem egy virágos ablak alatt. Aztán huzzad lassan, csendesen, hogy sirjon örömkönyeket az a drága leány. Mondom mit ér mindez, mikor az én szívem sívárságra lett kárhoztatva.

Na mindegy! A május éjjelét azért megtartottam. Avval a külömbséggel, hogy nem félig, hanem egészen átmulatam az éjszakát.

Volt is olyan pajzán jókedvem, hogy nem tudtam vele mit csinálni. Már a hajnal derengése kezdte szétfoszlatni az éj homályát . . . és tudom is én hogy . . . hogy, de egy eszme érlelődött meg bennem. Ez aztán kitört és eget kért.

— Fiuk! — szólok a cigányoknak — gyerekek velem és csillapítsátok szívem sajnó sebeit. Szeréna alakja újra elfoglalta egész belsőmet. Ugy tűnt fel előttem mint egy bü bánó Magdolna. Összekulcsolt kezekkel és esdő szemekkel tekint felém, hogy bocsássak meg. Én pedig . . . na igen, én pedig vigasztaló szavakat intézek hozzá, hogy hát izé . . .

Hátha tényleg így van? Hátha én csak

abban a szerencsétlen pillanatban álbüszkeségemben sértve fortyantam fel, míg ő talán keserű könnyeket hullat? Biz e mind meglehet! Na fiuk siessünk, még minden jóvá lesz téve.

Alig is vártam, hogy a kijelölt helyre érve elhelyezkedjünk. Egy kicsit már eikéstünk, mert már a tejes kocsi koczogtak befelé és egy pár udvaron kászolódtak is az emberek. Más-különb az ünnepélyes csend is, úgy a hogy meg lett volna, ha a szemben levő kis lebujból nem hallott volna ki egy-egy kurjantás. De hát a külvárosban ki akad fenn ilyeneken?

A menny örömeinek boldog tárházába éreztem, hogy jutok, mikor oda értünk egy nád-fedeles kis házikó elé, amelynek csukott boltajtója tetejéről mintegy biztatva ragyogott felém az ősi firma: Maislis Náthán.

Oda lapultam a védő szárnyai közé, a fiuk meg rákezdtek szép lassan:

»Felednék, de nem tudlak feledni.«

Ez a csendes derengésben oly valami fenéges volt, hogy egész meghatva oda kiáltottam:

— Na most fiuk az nótámat!

Egy két stímelés és felhangzott a nóta:

»Volt nekem egy szép szeretőm

Kökény szemű zsidó lány . . .«

Gondoltam is, hogy ez már igazán hatás lesz, de egyszerre csak megrémülve kiáltok fel Valaki észrevétlenül egy görönggyel jól mellbe dobott. (Ha kisebb vagyok biztosan fejbe vág!)

Alig ocsudtam fel, hát látom, hogy csupa zavaros alakokkal van tele az utca, akik mind a lebujból szálingóztak ki egyenkint. A cigányok hónuk alá csapva szerszámjukat ijedten néztek rám, én meg rájuk, hogy mit csináljunk. Egész kiment a fejből a rajtam — gö önggyel — ejtett sérelem, mert mindnyájunk előtt csak az lebegett, hogy meneküljünk, — a mint csak lehet.

Összenézünk, intünk egymásnak s akarunk indulni.

— Hohó! — állja el az utunkat egy torzborz alak. Igazolja magát az ur.

— Én, én kérem? . . . Igazoljam? . . . Izé . . . a másik kabátomban felejtettem az igazoló jegyet.

— Megálljon! Elvtárs az ur?

— Igenis. Elvtárs vagyok.

— Hát mi az elve?

— Az, ami az uraságodé.

— Halja! Ne ugráljon és ne hebegjen itt össze-vissza. Maga ellenségünk.

— De kérem . . .

— Ne mosolyogjon! Ha nem az volna, úgy feltette volna a piros nyakkendőt . . .

— Kérem éppen most akartam . . .

— Ha még egyszer közbe szól, maga lássa mi lesz. Aztán ha elvtárs, hát eljött volna a gyűlésünkre, amelyet czinczogatásával megzavart. Aztán meg tudja hol muzsikáltatott maga?

— Ühüm!

dig a változtatás csak kedvükre lehet, mert megkönnyíti az esetleges gazdasági separációt.

A mennyire én ismerem a hazai viszonyokat, azt hiszem, igazuk is van és hogy a jelzet alapon a válság Lajthán innen és túl el fog simulni.

Válság.

Bécs, május 26. Ő felsége ma délelőtt fél 11 órakor Széll Kálmán miniszterelnököt hosszabb kihallgatáson fogadta. Széll Kálmán miniszterelnök s a többi magyar miniszterek ma Budapestre visszatérnek. A kiegyezési kérdésben valószínűleg csak egynehány nap múlva következik be a döntés. Széll Kálmán miniszterelnök vasárnap visszautazik Bécsbe, hogy itt bevárja a döntést.

Ujabb kompromisszum.

Bécs, május 26. (Saj. tud. táv.) Az osztrák kormány hír szerint egy újabb kompromisszumot óhajt létesíteni, mely egyik verzió szerint az lenne, hogy a kiegyezés és bankszabadalom 1906-ig meghosszabbítottassék, még pedig úgy, hogy 1904-ben mikor a kiegyezés a Széll-féle formula szerint lejár — egy évre és ujjalag egy évre — felmondás után hosszabbítás-sék meg.

A másik verzió az, hogy a Széll által kontemplált jelenlegi kiegyezés hosszabbítottassék meg egy évre.

Mindezen terveknek azonban magyar részről semmi komolyságot nem tulajdonítanak és Széll Kálmán miniszterelnök is tudja jól, hogy a parlament ezeknek nem nyerhető meg. Széll miniszterelnök nem is tett semmi engedményt. Ennek tulajdonítható a német kormány bizalmasának a *Deutsches Volksblatt*-nak czikke Széll ellen ezen ékes czímmel:

Hinaus!

— De nem tudja! Maga az én hugomnak adott hajnali zenét.

— Ah! . . . hát Szeréna . . . ühm . . . kegyed is Maislis.

— Az hát! És a szociáldemokraták helybeli fiókjának a főnöke.

— Örülök a szerencsének.

— És most mi az elve?

— Az elvem? Az ami . . .

— Semmi kitérés. Mi az elve, hadd tudjuk ellenséggel vagy jó baráttal van e dolgunk!

Nesze neked! Most mit mondjak ezeknek? Szabadulni nem lehetett, mert egész körül voltunk fogva. A cigányok a bőgő védő szárnyai alá menekültek, míg én elválasztva tőlük a kapufélfának voltam szorítva. Körülvéve beszélt szociálistáktól és egy életmentő kijelentés mérlegelésébe kényszerítve. De hát mit vétettem én ezeknek? Miért követeli ezt tőlem az elvemet, mikor még nincs is? Nem baj, mondok neki egyet.

— Hát az én elvem . . .

— Csak nyolcsat mondjon a tekintetes ur — döf oldalba a kontrás.

— Hát nekem nyolcz elvem . . .

— Jaj bibást! nem jó! Nyolcs darab legyen benne.

— (Ühüm!) Igen, nekem az elvem: hogy jobb ma egy veréb, mint . . .

— Nyolcsat azs Isten áldja meg.

— Vagyis röviden ez az elvem: jobb ma nyolcz veréb, mint holnap egy tuzok.

Közös tanácskozás.

Budapest, május 26. (Saját tud. táv.) Széll Kálmán miniszterelnök holnap Budapestén minisztertanácsot tart s több előkelő politikussal tárgyal, ami a *Korona kívánságára történik*. Hogy milyen választ visz vasárnap Széll Kálmán a királynak, az előre látható és ez lesz Thun gr. bukásának megpecsételése.

A fogyasztási adók kezelése.

— Bizottsági ülés. —

Nagyvárad, május 27.

Nagyvárad város pénzügyi, gazdasági- és jogügyi bizottsága tegnap délután ülést tartott, melyen jelen voltak:

Bulyovszky József dr. polgármester, elnök: Ullmann Izidor, Molnár Imre dr., Hoványi Géza dr., Dus László főügyész, Janky József, Sonnenfeld Zsigmond dr., Mihelji Adolf, Várady Zsigmond dr., Bordé Ferencz előadó, Tóth Márton alügyész, Mezey Mihály, Sarkadi Lajos dr., Dési Géza dr., Hegedüs Géza, Hlatky Endre, Szűts Dezső jegyző.

Tárgy a Nagyvárad város területén fogyasztott hus és égetett szeszes italok után fizetendő városi bor, hus illetve szeszfogyasztási adópótlék kivétele, beszédese, ellenőrzése és kezelése tárgyában alkotott szabályrendelet, mely két nap alatt készült el s e hónapban letárgyalandó, mert nagy anyagi kár éri a várost. Ezért a polgármester kéri a szabályrendelet tárgyalását.

Bordé Ferencz tanácsos az 1899. évi VI. t.-czikket ismerteti, mely a városokat illető jutalékról intézkedik. A város 1898—1899-re eső jutalékot ez évben kapja meg. Rendelkezik még a törvény az adópótlék maximális tételeiről, valamint a városok kártalanításáról is; mert az állam rövid idő alatt átveszi az összes fogyasztási adókat. A szabályrendelet mintáját a miniszter küldte le, melytől eltérés nem lehet s ha van, külön kitüntetendő. A kezelésre vonatkozólag kimondja, hogy az állami adókkal egyforma kezelés hozandó be. Az ellenőrzés akként gyakorlandó, hogy a nagy kimérő tegye a bejelentést s a kis kimérő fizesse a megvett szesz után az adópótlékot. Módosítás van a 10. §. IV. (III.) pontjában, a hol a rendbűnte-

tést nem a pénzügyigazgatóság, hanem a polgármester szabja ki, amint a szervezeti szabályrendelet előírja. A fogyasztási adótételek a szabályrendeletben nincsennek felvéve, mert kétféleképp lehet felvenni: a törvény által engedélyezett s a város által megállapított díjtételeket, mely utóbbi, magasabb az előbbinél, pld. a bornál a törvény 4 koronát engedélyez, a városnak 8 koronát szabad szedni. Ha a város a törvényszerinti díjtételt fogadja el, akkor a bevételek emelkednének 2000 frttal, a husnál csökkennének 13.000 frttal, a bor és szesznel tehát 11.000 frtot veszít a város, ha a törvényszerinti díjtételeket fogadja el. A kártalanításnál 18.000 frtot kapna a város évenként, míg ha elfogadja e tételeket, kártalanításra igényt nem tarthat. De meg a végleges kártalanításnál 1901-ben kérdés, hogy az 1899. VI. t.-czikkben kijelölt tételek után adja meg a kártalanítást vagy a régi szabályrendelet alapján szedett díjtételek után. Ha az előbbi eset áll be, akkor évi 13.000 frt, összesen 3 éven át 40.000 frtot tartozatlanul fizettek be a város polgárai az állampénztárka. Ha tehát tudnánk, hogy a kártalanítás mily alapon történik, meg lehetne menteni a polgárokat s leszállítani a díjtételeket. De nem tudjuk, hogy mily alapon történik a kártalanítás.

Sipos Árpád dr.: A kisebbik díjtétel alapján! Ez természetes. (Helyeslés).

Mihelji Adolf szerint el van döntve a kérdés az 1899. VI. törvényczikkben s így a díjtételek leszállíthatók. A kártalanítási eljárások erre alapot adnak.

Mezey Mihály ellenkezőleg látja a dolgot, mert lehet, hogy az 1899—1901. évi jövedelmek átlaga lesz a kártalanítás alapja.

Janky József is ezen véleményben van, mert a kártalanítás most ideiglenes.

Sonnenfeld Zsigmond dr. kijelenti, hogy a város ki van téve annak, hogy a város a kártalanításnál nagyobb összeget veszíthet.

Sipos Árpád dr. kifejti, hogy a törvény a pótlékok leszállítását megengedi s ha veszteség lesz, azt megtéríti a városnak az állam, de a végleges kártalanításnál ez a segély nem jön számításba s így kevesebb kárpótlást kap a város s az adók emelkedésével ezen kárpótlási összeget nem emelik fel. De kérdés, hogy az adótételeket

— Elárultad magad! — Elvtársak! fordul a többiek felé. Ez itt nem közébünk való, ez itt kém. Ez ki lett küldve . . .

— Le vele! Üssed! Áruló!

De már erre fellázadt jobb érzésem is. Hát én velem csak úgy tedd-ide, tedd-oda bánhatnak már? Még nem! Látva a felém közeledő sok fenyegető öklöt önkénytelenül is megragadtam a kapu kilincsét. Az enged és . . . és csakugyan nyílik és épp abban a perczen ugrottam be, mikor egy monstrum ököl csapott le az orrom előtt.

— Utána! hallom a bösz ordítást és én iramodon cél nélkül be egy folyosóra.

— Segítség! nyöszörgék egy ajtóhoz érve. Segítség, végem van!

De tán alig is mondtam ki, az ajtó már nyílik és kilép rajta igéző reggeli pongyolában — Szeréna. Lábai elé rogytam.

— Gyorsan, jöjjön be, nincs veszteni való idő!

Éppen hogy betámolyogtam. A fenevadak már az udvaron elszéledve kutattak utánam s mindenütt kerestek csak itt nem. Megmentve hittem magam már csak azért is, mert feltételeztem, hogy a szocialista főnök nem engedi vad hordáját nővére szobájába hatolni.

— Szeréna! Köszönöm a mit . . .

— Eh hagyjuk ezt! Most ezek itt keresik magát és majd gondom lesz rá, hogy tovább is keressék. Addig maga itt menjen be ezen az ajtón az üzletbe és az üzlet ajtón szépen szök-

jék ki. A tata már kinyitotta, ne féljen semmit, ugyis tudjuk, hogy ilyenkor Sándor bátyám meg van kergülve. Na csak siessen. Ne féljen nem lesz semmi baja.

— Köszönöm Szeréna . . . nem is tudok . . .

— Jó, jó csak menjen. Aztán azt is megmondom, hogy szombaton volt az eljegyzésem, hát meg ne próbáljon több zenét adni.

Dehogy próbálok! Csak ebből másszak ki!

Végre a szabad levegőre értem. Neki is iramodtam s futottam két-három utcán keresztül, míg csak kellő biztonsága nem éreztem magam.

Szerencsémre már öreg reggel volt és a további üldöztetéstől mentve hittem magam a népesedni kezdő utcákban.

Akkor aztán meglátszva lépteimet elgondolkodtam a történetek felett. Eleinte el sem akartam hinni. Hát megeshetik még ilyesmi a mai napság? Meg biz a! A mint hogy meg is esett! Hát nem lehetett volna megakadályozni? Érdekes! Honnan tudjam én, hogy Maislisékkal szemben gyüleseznek a szocialisták? Honnan?! Hát nem megfogadtam, hogy hátulgombolós szoknyájú hölgygel többé szóba nem állok. És ezt nem csak hogy megszegtem, de még éjjeli zenét is adtam. Ez elég következtelenség, méltó is a bűnhődésre. Még jó, hogy így menekültem meg belőle.

Ezer szerencse, hogy az a grájzleros lány már jegyes, mert a mily gyenge elhatározásu vagyok, hát a fejem tényleg bevernék egyszer

nem emeli-e fel az állam s a jelenlegi tételeket hagyja-e meg. Ő Ézsau tál lencséséért nem adja el a város lakosságának a jólétét s ezért leszál-lítja az adópótlékokat. (Általános helyeslés.)

Hoványi Géza dr. szerint valószínűtlen a többlet kárpótlás akkor, midőn az adópótlékok egyformaságáról biztosítékunk nincs. Ezért a törvényben kimondott díjtételeket fogadja el.

Molnár Imre dr. kifejti, hogy két kérdésről van itt szó. Az ideiglenes és a végleges kártalanításról. Az ideiglenes kártalanításra nézve irreleváns, hogy leszál-lítjuk-e az adótételeket. A végleges kártalanításra nézve az államnak az a célja, hogy egységes adótételeket hozzon be a törvény alapján.

Sipos Árpád dr. tart attól, hogy a magasabb díjtételt tartja fenn az állam, bár kárpótlás alapjául el is fogadja.

Mihel'fi Adolf a törvény alapjára való helyezkedést hangsúlyozza.

Sarkadi Lajos dr. a polgárok érdekében szólal fel. A magasabb díjtételek a város polgárainak adózóképeségét csökkentik s nekünk módunkban van más uton az elvont jövedelmet behozni. A törvény szerinti díjtételek alkalmazása mellett van.

Mezey Mihály, Molnár Imre dr. felszólalása után a bizottság

a bor-, hus és szeszre nézve a törvény szerinti díjtételek mellőzésével az eddig szedett magasabb díjtételeket fogadja el, miután a miniszteri rendelet a végleges kártalanításnál a segély mérvét figyelembevehetőnek nem tartja, ellenben a maximális díjtételek szedése esetén a város kárpótlást kap és pedig tetemeset.

Molnár Ferencz dr. a boritaladó leszál-lítását kéri, mert az igazságtalan s eltörplendő.

Mihel'fi Adolf ezzel szemben kijelenti, hogy évi 18000 frt állami kárpótlást kockáztatunk ezen eljárással. **Janky József** is ezen a nézeten van.

Sipos Árpád dr. a boritaladó leszál-lítását sürgeti, mert ez az adó a legigazságtalanabb.

A bizottság a borfogyasztási adót eddigi nagyságában tartja fenn, miután ez maximalis díjtételekben szedendő, ha a város kárpótlásra akar igényt tartani.

A szabályrendelet 5. §. II. pont 2. bekezdését a bizottság a miniszterileg megállapított mintától eltérőleg állapítja meg.

A 10. §. IV. részét is módosítja a bizottság.

A 3. §.-hoz, mely a borfogyasztási adópótlék szedéséről szól, **Sipos Árpád dr.** szól. A bormennyiség megállapításának módjait kéri precizizálni, hogy bort adóztassanak meg s ne képzeleti mennyiséget. A szőlősgazda jelentse be 2 óra alatt a mustot, azt pecsételjék le s mikor kiforrott, vegyék fel a bormennyiséget s adóztassák azt meg.

Az indítványt a fogyasztási adók ellenőrzésére hivatott bizottság hatáskörébe utalják.

A szabályrendeletet elfogadják s a hétfőn délután 3 órakor tartandó rendkívüli közgyűlésen kerül tárgyalás alá.

Az ülés vége 5 órakor.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

- Május 27. Felolvasás a Szacsvey szobor-alap javára.
Május 27. Rendkívüli közgyűlés a városházán.
Május 28. A sakkör rendkívüli közgyűlése a Széchenyi-szálloda emeleti szobájában, délután 5 órakor.
Junius 3. A régészeti egyesület júniálisa a Püspök-fürdőben.
Junius 4. A lapkiadók orsz. szövetségének választmányi ülése.
Junius 4. A kerékpár-egyesület amatőr-versenye és bicikli-virágkorzója.
Junius 7. Jogászok táncmulatsága.
Junius 15. A kath. kör mulatsága a Püspök-fürdőben.

* **Berczik Árpád Nagyváradon.** Himfy dalainak nagy sikerén felbuzdulva a V. H. O. Sz. levelet intézett **Berczik Árpád**hoz, az ünnepelt szerzőhöz, melyben meghívta Nagyváradra, hogy tanuja legyen Himfy dalai nagyváradai előadásának s nagy tetszésnek, melyben azt a nagyváradai közönség részesíti. **Berczik Árpád** sürgönyileg válaszolt a V. H. O. Sz. levelére, hogy csütörtök délután Nagyváradra fog érkezni. A V. H. O. Sz. felkérte **Bölony József** intendánst, hogy Himfy dalait csütörtökön adassa elő, mely kérelemre az intendáns készséggel is hajlott. A V. H. O. Sz. az előadás után bankettet rendez az ünnepelt író tiszteletére a Rózsabokorban.

* **Uj honvéd laktanya.** Az új tüzér, huszár, honvédhuszár laktanyák, hadapródiskola mellé még egy laktanyára van szüksége Nagyváradnak, hogy a »Katonaváros« jellege még inkább meglegyen. A helybeli 4-ik honvéd gyezed főutcai terjedelmes épületét ugyanis hiába toldották meg pár éve egy új szárnyval a Sal Ferencz-utca felől, mert az így sem elég az ezred befogadására. Ez a körülmény vezette a m. kir. honvédelmi minisztériumot arra, hogy egy új honvédlaktanyát építtessen Nagyváradon. Ezt adja tudtul **Grómon Dezső** honvédelmi miniszteri államtitkár egy átiratában Nagyvárad közönségének. Ez átirat pedig arra kéri Nagyváradot, hogy az új honvédlaktanya építéséhez mintegy 6000 □ méter telket adjon, a hely kijelölését illetőleg a kerületi parancsnoksággal tegye magát érintkezésbe. Az átirat legjobban szeretné különben, ha ezen 6000 □ méternyi telket a hadapródiskola mellett jelölnék ki. És itt hivatkozás történik Nagyvárad hazafiságára. Az átirat egy része ugyanis szóról-szóra így szól: » — remélvén a város közönsége hazafias áldozatkészségétől, hogy a kiszemelendő terület ingyen fogja a kincstárnak örök tulajdonul átengedni.«

* **A pápa új képe.** A szentséges Atyának egy új képe jelent meg most az angol *Katholikus Misszió-Társulat* kiadásában. A kép kivitele, különösen ami precíz technikáját illeti, mintaszerű. Nagysága 42×30 centiméter s a pápát majdnem teljes alakjában ábrázolja s kifogástalan hűséggel örökíti meg az egyházfeljedelem átszellemült, finom arcvonásait. Hiszszük, hogy ez a kép rövid időn belül minden katolikus kereszténynek legkedvesebb képe lesz s egyetlen katolikus háznál sem fog hiányozni. A kép szétküldését a bécsi Hubert Friedl hirdetési irodája (V/I. Matzleindorferstrasse 7.) eszközli s 35 krajczár előre való beküldése után bérmentve kapható.

* **Jó neki ugyis.** **Fazekas Pál:** Kérem áztossággal, tessék mán ide adni azt az orvosságot!
Patikárus: Rögtön! Még csak meg kell főzni.

Fazekas Pál: Sohse fáradjék véle a tekintetes ur, beveszi az én anyósom nyersen is, nincs az úgy elkényeztetve.

* **A világ leghosszabb utcája.** Ezzel létségen kívül New-York dicsekedhetik, miután a híres Broadway, a mely a maga teljes hosszában eddig különböző neveket viselt, most egységesen a Broadway nevet kapta. Ez az út kiterjed a Manhattan-sziget déli csucsától a Central-Parknak majdnem végéig és összesen körülbelül harminczkét kilométer hosszú. Összes házátszámai jóval meghaladják a tizezret. Gyalogos ember aligha volna képes ezt az utat oda és vissza egy napon belül végig járni. Egyelőre még egységes közlekedő eszköze sincs az egész Broadwaynak, de tekintve, hogy Yonkers az út végében egyike a legszebb kiránduló helyeknek, ez sem késhetik sokáig.

* **Sikkasztó állatorvosok a fővárosban.** Régen beszéltek budapesti sakkörökben, hogy 3 husvizsgáló állatorvos a szemledíjak egy részét elsikkasztotta. A sikkasztást úgy vitték

végbe, hogy a sertés-szemledíjak beszédtek, de a pénzt nem szolgáltatották be. Tehették ezt annál könnyebben, mert az ellenőrzés a legprimitív volt. Mikor a dolog nyilvánosságra jött, az élelmezési ügyosztály, a helyett, hogy megindította volna ellenük a fegyelmi vizsgálatot, egyszerűen hozzájárult ahhoz a határozathoz, hogy az állatorvosok mindegyike fizessen 2000 forintot. Erre fel is szólították az állatorvosokat, de kettő közülök a fizetést megtagadta, a harmadik pedig csak a feléhez járult hozzá. Bár a dolgot — mint a *Mészárosok és Hentesek Lapja* írja — el akarják tusolni, a fővárosi állatorvosok mozgalmat indítottak ez ügyben és megkérlik az ügyosztály vezetőjét és a tiszti főorvost, hogy jó hírnevük érdekében indítsanak azonnal szigorú vizsgálatot s azokat, kiknek bűnössége bebizonyul, a mennyiben úgy is ideiglenesek, rögtön bocsásák el, mert nem akarják, hogy a titkolódzás folytán mindegyikre ujjal mutassanak, hogy részeseek volnának a sikkasztásban.

* **A bő termés.** Egy kofa az almát szedte almafája alatt. Meglátta ezt egy másik, csupa kíváncsiságból kérdé:

— Termett-e az idén sok alma ezen a fán?

— Az idén nem, de tavaly egy vékát s két iskolás gyermeket ráztam le róla.

* **Halálos esés a létráról.** Az Erzsébet-körút 34. számú házban ma délben 11 óra után sajtászerű baleset történt, melynek egy emberélet is esett áldozatul. A házmaster, Galambos Ferencz egy-két méter magas létrán állva, a falat festette be. Munkaközben egyszerre csak elvesztette az egyensúlyt és hanyat lezuhant a létráról, éppen a koponyája hátsó részére esvén. A szerencsétlen ember eltörte a nyaka csigolyáját és csakhamar meg is halt. A mentők kirándultak ugyan a helyszínére, de már nem segíthettek a szegény házmasteren, a ki családját a legkétségbeesettebb helyzetben hagyta hátra. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

* **Milliók egy pénztárczában.** Amerika a nemrégiben megkötött békeszerződés értelmében husz millió dollárral tartozott megváltani a Fülöp-szigeteket. Krisztina régens-királyné Cambon francia nagykövetet bizta meg a pénz fölvetelével; Cambon jelentkezett a külügyminisztériumban s miután felmutatta a meghatalmazást, Hay külügyminiszter átadott neki négy darab öt-öt millió dollárról szóló utalványt. Cambon aláírta a nyugtát, azután gondosan összehajította és a pénztárczájába dugta a huszmillió dollárt, mely egyenértékű nyolczvanhat millió koronával. Ezután a legnagyobb egykedvűséggel haza sétált a lakására, zsebében a rengeteg összeggel. Nem kísérte őt se titkos rendőr se katoná; nem is sejtette senki, hogy milyen óriási összeg van nála. Az utalványt a new-yorki egyesült kincstár tartozik beváltani. Az összeg aranyban körülbelül háromszáznyolczvan métermázsát nyom s vele egy tágas szoba színültig megtelne.

* **A meglepetés.** **Bárfalvi:** Uram!
Schvarcz Mór: Mi tetszik?
B.: Ön gazember!
Sch. M.: (meglepetve). Hunét todjo eztet oz oreság?

Gyilkos cigány.

— Saját tudósítónktól. —

Ez év február 6-án Körösszeg-Apáti község végén egy cigány kunyhóban véres esemény játszódott le.

Az egyik cigány, **Gyöngyösi János** három napig lakodalomba muzsikált s mikor 6-án reggel haza jött, az anyjával vadházasságban élő **Pukuli Ádámmal** megivott egy liter pálinkát, mitől mind a ketten alaposan lerészegedtek. A két részeg ember beszéd közben szóváltásba elegyedett, ami azután elmérgesedett annyira, hogy Pukuli egy baltával megtámadta Gyöngyösit és feléje is sujtott, azonban az ütés nem talált, sőt Gyöngyösi kerekedett felül s dulakodás közben Pukulitól elvett baltával úgy ütötte főbe Pukulit, hogy ez halva rogyott össze.

Gyöngyösi János a véres tett után felszedelzködött s átment a szomszéd faluba a testvérehez, kitől mint akkor mondta, el akart bucsuzni, mielőtt a *megye kosztjára* be jött volna.

A hullát pedig a családtagok bevitték a házba, úgy, hogy a község előjárósága csak akkor vett tudomást a dologról, mikor harmadnap a tettes maga feljelentette magát a község-házán.

Gyöngyösi azóta bent van Váradon.

Ez ügyben a törvényszék tegnap tartotta a végtárgyalást *Moré Pál* dr. törvényszéki bíró elnöksége alatt.

A vádlott erőteljes fiatal ember, aki a csendőrök és a vizsgáló bíró előtt beismert mindent, a végtárgyaláson azonban tagadott mindent, illetve azzal védekezett, hogy ő nem tud az egész dologról semmit sem, mert annyira részeg volt akkor, hogy vissza emlékezni nem képes.

A dolognak három szemtanuja volt, a vádlott édesanyja, felesége és unokatestvére.

Az édes anyja a vádlottnak épen úgy mint a vádlott azt mondta, hogy ő az egész dologról nem tud, mert ő is részeg volt akkor s így nem emlékszik.

A második tanu a vádlott feleség, az már józan volt.

Ez a tanu, mint a harmadik szemtanu, elbeszélte a tett részleteit.

Délután a perbeszédre került a sor.

Papp Aurél kir. alügyész fentartotta a vádat, míg *Wavrek Kálmán* fiatal védő ügyvéd a vádlott felmentését kérte.

A törvényszék a vádlottat bűnösnek mondta ki, azonban figyelembe vette részeg állapotát s ezért két esztendei fegyházra ítélte el.

Ugy a kir. ügyész, mint a vádlott felebbezett.

EGYESÜLETEK.

A kath. írók és hírlapírók egyesülete. Az *Országos Pázmány-Egyesület* tegnap tartotta első rendes közgyűlését *Herczegh Mihály* elnöklésével. Az elnöki megnyitó után *Sziklay János* dr. főtitkár előterjesztette az évi jelentést az egyesület eddigi működéséről. A jelentésből kitűnik, hogy a tagok szaporodása lassan bár, de mégis megindult és az év elején hatvan tagra egészítették ki a választmányt. Alapító tag van kilencz, rendes tag 147 és pártoló nyolcz. Az egyesület alapját növelték, *Vasary* Kolos hercegprímás 680 frttal, *Schlauch* bibornok, váradi püspök 500 frttal, *Császka* György kalocsai érsek 300 frttal, *Zalka* János győri püspök 100 frttal, *Csáky* Károly gróf püspök 100 frttal és *Jékányik* Lajos 100 frttal. Alapító tagokul beléptek az egyesületbe *Sujánszky* Antal, *Rajner* Lajos kanonok, *Szathmáry* Géza és *Némethy* Lajos plébánosok, továbbá *Kacsvinszky* Lajos és *Berger* Ev. János egyetemi tanár. Ezután bejelentették, hogy az egyesület fővédőségét *József Ágost* kir. herceg elfogadta. Az egyesület ezután megtartotta a választásokat s megalakította a vidéki és helyi tagokból álló népes választmányt.

ZENE és MŰVESZET.

Műtárlat a vidéken. Amint a magyar Képzőművészeti Társulat felve az anyagi veszteségtől, nem meri megvalósítani, a vidéki műtárlatok rendezését t. i. azt most egy fővárosi lap a *B. N.* veszi kezébe s szövetkezve több hírneves festőművésszel Magyarország összes vidéki városaiban kiállítást rendez. Amint az illető lap hozzánk küldött nyomtatott felhívása mondja:

A *B. N.* szerkesztősége az ország különböző városaiban műtárlatokat rendez, amelyeken bemutatja egész Magyarországnak, hazánk

legkitűnőbb művészeinek válogatott alkotásait. Együtt lesz ezeken a kiállításokon színe-java a legutóbbi évek művészi termelésének, tehát nem holmi vásári portéka, vagy olesón összeszedett képek, amiken a művészek nem tudtak tudadni, hanem alkotásaik legjava, amelyeket a külföldi és a budapesti kritika mesterműveknek ösmert el.

Íme a művészek névsora:

Ábrányi Lajos, Adler Mór, Basch Gyula, Beneczur Gyula, Bihari Sándor, Bosznay István, Roth Menyhért, Brodsky Sándor, Bruck Miksa, Bruck Lajos, Fényes Adolf, Ferenczy Károly, Grünwald Imre, Grosz Béla, Haraszi József, Hegedüs László, Innocent Ferencz, Jantyik Mátyás, Kacziányi Ödön, Kallós Ede, Kann Gyula, Karlovszky Bertalan, Karvaly József, Kernstock Károly, Kimnach László, Klaber Gyula, Knopp Imre, Koszcol Jenő, Koszta József, László Fülöp, Ligeti Miklós, Lotz Károly, Márk Lajos, Markup Béla, Mannheimer Gusztáv, Mednyánszky László br., Mihalik Dániel, Munkácsy Mihály, Neogrady Antal, Olgyay Ferencz, Pálya Czelesztin, Papp Sándor, Radnay Béla, Réti István, Róna József, Spányik Cornél, Stetka Gyula, Strobl Alajos, Szenes Fülöp, Szlányi Alajos, Tahi Antal, Teles Ede, Telepy Károly, Thein Miksa, Tolnay Ákos, Tölgyessy Arthur, Tornay Gyula, Tull Ödön, Ujváry Ignác, Vajda Zsigmond, Weinberger Márk, Zala György.

Igazságszolgáltatás.

Elítelt párbajozó jogászok. A múlt év februárjában *Csordás* János és *Kövérny* Miklós joghallgatók összeszólkoztak, minek a vége párbaj lett. A párbaj br. *Chappon* S. vívómester vívó termében folyt le. A párbaj mind a két fél megsebesülésével végződött. A dolog a törvényszék elé került s a törvényszék tegnap a vádlottakat 14—14 napi fogházra ítélte.

A fatolvaj mint panaszos. *Herkusz* Sándor földművelő a télen fát ment lopni *Zsuró* Károlyhoz. *Zsuró* azonban a lopást észrevette s üldözni kezdte *Herkuszt*, üldözés közben aztán *Zsuró* elesett s a kezébe levő fegyver elsült s a töltés a *Herkus* hátába furdott. A fatolvaj úgy panaszos lett, panaszt azonban később vissza vonta, de már késő volt, mert az ügy hivatalból üldözendő.

A törvényszék annak idején *Zsuró* Mihályt emberölés kísérlete miatt helyezte vád alá, azonban a tegnapi végtárgyaláson beigazolást nyert az, hogy *Zsuró*-nak a fegyvere gondatlanságból sült el, s ezért öt csupán gondatlanságból okozott súlyos testisértésben mondotta ki bűnösnek, amiért is öt tizennégy napi fogházra ítélte.

Lopott dohány a törvényszéken. A múlt esztendő végén történt, hogy Székelyhid környékén egymás után három dohány lopás történt. A csendőrség a nyomozást megindította, a mi rövid idő múlva eredm'nyre is vezetett amennyiben megkerült a tettes *Prokup* Mihály kanász fiu személyében.

A tolvajjal együtt az egész családja vádlottak padjára került, mert a dohányt lakására vitte s eladta rokonának, kiknek pedig tudomásuk volt arról, hogy a dohány lopott.

Igy kerültek a vádlottak padjára *Barna* Pál, *Barna* Pálné, *Barna* Teréz, *Prokup* János, *Prokup* György és *Prokup* Györgyné.

A tárgyalás adatai alapján ezután a törvényszék *Prokup* Mihályt a lopásokért 7 havi fogházra, *Barna* Pálnét orgazdaságért 8 napi és *Prokup* Jánost ugyancsak orgazdaságért 14 napra ítélte, míg *Barna* Pált, *Barna* Terézt és *Prokup* Györgynét felmentette.

A lefoglalt majdnem egy mázsa dohányt átteszik a pénzügyigazgatósághoz.

A nagyvárad kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Urban* Adolf.

- 1725. Ifj. *Porkoláb* János testisértés.
- 1726. *Schubert* Lajos ingóvagyon.
- 1796. *Oanes* Péter kettős húzasság.
- 1782. *Pető* Zsigmondné lopás.

- 1674. *Oprea* Demeter lopás.
- 1728. *Banszky* György rágalmazás.
- 1121. *Sindár* György testisértés.
- 1744. *Kucsula* Mikula s neje sikkasztás.
- 1788. *Pap* Zaharie jogtalan elsajátítás.
- 1789. *Matula* Gyuláné rágalmazás.
- 1807. *D. Bódi* István becsületsértés.
- 1808. *Nagy* Gábor lopás.
- 1823. *Tulkán* János lopás.

Előadó: *Molnár* Géza.

- 1645. *Movdaka* József hiv. sikkasztás.
- 1660. *Farkas* Mayer Márton gondatlanságból testisértés.
- 1665. *Nenád* Láva becsületsértés.
- 1716. *Forrás* Lajos hivatalos hatalommal való visszaélés.
- 1730. *Weiszberger* Lipótné rágalmazás.
- 1653. *Knauer* Károly becsületsértés.
- 1666. *Szilágyi* János jogtalan elsajátítás.
- 1667. *Kozma* János lopás.
- 1746. *Zsoldje* Tódor közcsend ell. kihágás.

Előadó: *Harmathy* Károly.

- 1444. *Mirkoj* János lopás.
- 1911. *Bagdy* Gábor lopás.
- 2040. *Czéra* Mihály lopás.
- 1383. *Juhász* Imre rágalmazás.
- 1514. *Illés* Péter jogtalan elsajátítás.
- 1515. *Indrie* Tógyer lopás.
- 1525. *Köröcsi* János lopás.
- 1525. *Muyera* Szán jogtalan elsajátítás.
- 1569. *Czabarka* János testisértés.
- 1927. *Lukács* Nikolae közcsend elleni kihágás.

Előadó: *Marienescu* Athanas.

- 940. *Fazekas* Vilma — *Nemes* Károly.
- 943. *Szilassy* Mária — *Jánossy* Ottó.
- 944. *Gartk* Szabó Irén — *Dobozy* Mihály.
- 967. *Blazieck* Bódog — *Zehl* Anna.
- 984. *Fodor* Julianna — *Biró* Bálint.
- 993. *Steiner* Mór — *Gleitner* Berta.
- 1231. *Vicsay* István — *Simai* Etelka.

Előadó: *Bócz* Géza.

- 740. *Özv. Jerkán* Murgné — *Boczkó* Angelina és társa.
- 750. *Varadánján* Czanyot Száv — *Czanyot* Petru.
- 798. *Dr. Török* Gábor — *Szalay* András.
- 811. *Bruszniczky* Zsuzsanna — *Bruszniczky* György s társa.
- 830. *Erdődi* Julianna — *Erdődi* Sándor.

MULATSÁG.

A joghallgatók nyári mulatsága. A nagyvárad kir. jogakadémia ifjusága 1899. évi június hó 7-én a Szent-László-fürdőben, segítő-egyesülete javára juniálist rendez. *Medvigy* Gábor, *B. Bárdos* Ödön, *Küttel* Károly, *Frankó* Endre, *Ormay* Lajos. Intéző bizottság: *Poynár* Ernő, *Altnöder* Béla, *Láng* Frigyes, *Mészáros* Aladár, *Szilvássy* Alajos, *Knapp* Lajos, *Damjanovits* Miklós, *Pallay* József, *Glac* Béla, *Debreczy* Géza, *Bölöny* Andor, *Ficzek* Emil, *Prileszky* Pál, *Sz. Sebő* Mihály, *Holmayer* Béla, *Szögyény* Gábor, *Echerolles* K. *Gilbert*, *Nagy* Endre, *Dénes* Sándor, *Vermes* Béla, *Bárdos* Imre, *Szathmáry* László, *Csath* Béla, *Medvigy* István, *Lakos* Ferencz, *Cserey* Dezső. Tánc kezdete fél 8 órakor. Személy-jegy 2 korona. — Hajnalban különvonat. Jegyek előre válthatók: *Fábry* Testvérek, *Róth* M. utóda, *Czillér* I. és Társa urak üzletében.

Tavaszi mulatság a Réti Népkörben.

A Nagyvárad «Réti Népkör» saját könyvtára s részben a szegény gyermekek felruházására az 1899. évi június hó 4-én vasárnap saját kényelmes kert helyiségében tekeverseny és tombola játékkal egybekötött zártkörű házias *tavaszi mulatságot* rendez. Belépti jegyek árai: Személy-jegy 1 korona. Calád-jegy 2 korona. Kezdeté d. u. 3 órakor. — A mulatságban csupán meghívottak vehetnek részt, ennél fogva a meghívók belépésnél a rendezőségnek kívánatra felmutatandók lesznek. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság a következő vasárnap fo megtartatni.

Alapítási ünnepély. A budapesti nővendékpapság magyar egyházirodalmi iskolája 1899. évi május hó 28-ikán a központi papnevelő I. em. disztermében az intézeti ének- és zenekar közreműködésével alapítási ünnepélyt tart. Kezdeté délután 5 órakor.

Műsor: 1. Elnöki megnyitó. Tartja *Ragats* Rezső, IV. é. h. h. 2. Semiramis. Nyitány Rosini-től. Előadja a zenekar. Zongorán kísérik. *Lamberg* Dezső, II. é. h. h. és *Léday* Sándor, I. é. h. h. 3. A sajtó feladata korunkban. Irta *Kollarik* Kálmán, III. é. h. h.; felolvassa *Buzsáky* Imre, II. é. h. h. 4. Honfi bucsuja. *Heim*-től, előadja az ének- és zenekar. 5. Pályatársaimhoz. Irta és szavalja *Vargyas* Tivadar, III. é. h. h. 6. Velencei éj. Egyveleg Strauss-tól. Előadja a zenekar. 7. Jegyzői jelentés. Tartja *Kasztell* Aladár, III. é. h. h. 8. Őseink emléke. Huber-től. Előadja az ének- és zenekar. Zongorán kíséri *Lamberg* Dezső, II. é. h. h. 9. Elnöki zárószó. Tartja *Ragats* Rezső, IV. é. h. h. 10. Induló. Előadja a zenekar.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Szombat: *A baba.*

d. u. *Egy katona története.*
Vasárnap: este *A baba.*

A baba.

Kolduló szerzetesek kolostorának kertjében az összegyülekezett barátok fájdalmas panaszkodásukkal adnak kifejezést, hogy már alig akad jó lélek, aki segitené őket. Egyetlen reményük még Lancelot noviciusban van, aki rajong a kolostori szent életért, de nagybácsija, La Chanterelle báró kitagadással fenyegeti, ha meg nem nősül és le nem mond a zárdai életről. Lancelot nem akar lemondani és Maximin atya azt tanácsolja neki, hogy menjen a szomszéd városba, válaszszon magának Hilárius játékereskedőnél egy babát azok közül, amelyek tökéletesen olyanok, mint az emberi lények, csak hogy az élet hiányzik belőlük. Ugy járnak, kelnek, beszélnek mint az élők. Vegyen el ily babát és ezáltal a vagyont, a négyszázezer aranyat megkapja. Lancelot bele is egyezik ebbe és utra kél, hogy Maximin atya kivánságát teljesítse.

Lancelot tudatja tervét Hilárius játékereskedővel, ki örömmel mutatja meg a fiatal noviciusnak az ő utánozhatatlan automat babáit. Lancelot választ is magának egyet, a legszebbet, Alesiát, a ki tulajdonképpen a leánya Hilárius mesternek, mert azt a babát, melyet Hilárius akart kínálni vevőjének s melyet leánya után mintázott, Hilárius felesége eltörte; a történet kárt aztán úgy titkolják el Hilárius előtt, hogy a baba helyébe magát a leányt állítják.

Hilárius el is adja babának vélt leányát, sőt feleségét is, kiről szintén csinált egy baba mintát. Be is pakolják mindakettőt és elviszik a nagybácsi házába, hogy a lakodalmat megtarthassák.

La Chanterelle nagybácsinál nagyban készülnönek, hogy megtartsák a jegyző előtt Lancelot és Alesia egybekelését. Hilárius boldog, hogy ilyen jó üzletet csinált. De a lakodalmi ünnepély után Lancelot a bábunak vélt feleségét elszökteti a kolostorba; a szökés után a bábunak vélt anya kitör leánya eltávozására miatt és Hilárius csak akkor veszi észre nagy ámulás és kétségbeesés között, hogy ő tulajdon leányát és feleségét adta el az általa készített hasonló babák helyett. Nincs vesztegetni való idő, gyorsan a szökevények után sietnek.

A kolostorban Lancelot Alesiát már készül egy sarokba félre tenni, mikor megtudja

hogy nem élettelen babával van dolga, hanem valóságos nőszemélylyel, aki megmagyarázza neki a Lancelotban is ébredő szerelem boldogító varázsát.

Ezalatt az üldözők is megérkeznek és Lancelot a nagybácsi boldogságára lemond a zárdai életről s rászánja magát a házasságra.

Eddig a darab meséje, melyet csak a nyárai- és vank-iádák képesek túlzásukban, czélzásokkal satirikussá tenni, ez utóbbiakban — hála Istennek — nem sok részünk volt az elmúlt estén.

A rendezésben ügyes kezek dolgoztak, a díszleteken sem kímélték — valahára — a költséget.

Hanem aki a szereplőkről akart volna prima vista véleményt szerezni, az erősen zavarba jöhetett volna.

Kirívó műlelkésedés *Székely* Irén és *Perényi* Margit mellett és ellen. Mintha bizony szüksége volna erre annak a két művésznőnek; a lelkesedés nyilvánítására, az érdem elismerésére, a haladást elősegítő biztatásra örömet ontjuk tapsainkat, de hogy azt egyesek elkésérlésére használják fel a személyeskedés leg-hivebb barátai — az ellen tiltakozunk kell.

Székely Irén is, *Perényi* Margit is meg állja a maga helyét. Mindkettőt fényes tehetséggel áldotta meg a Mindenható, s az első *Baba* előadásnál csillogtatták is ezt.

Perényi Margitot temperamentuma, pompás hangszínezése a darab vezérszerepére praedestinálta, aranyos kedélye, iskolázott játék tapsvihart szerzett neki tegnap is. — Hogyha már a coloratura vezérszerepet visz énekében, segítségére lehetne az igazgatóság neki azzal, hogy pénztárja útján szövegkönyveket bocsátana forgalomba.

K. Arpási Kata szerepte derült perczeken kívül alig jutott másnak elismerésre, dicséretre méltó szerepe a kedves, bohókás darabban, melynek látogatását — lévén ez operette — nem igen szükséges ajánlani a jó váradiaknak.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Irta: Neidegg, fordította: Szirtes. 23

Mégis — ha nem akart tetteles gorombaságot elkövetni — kénytelen volt lassankint a beszédbe elegyedni, melyet Egon nagy nényével kezdett; azonban mindvégig hideg maradt. A mit Egon dicsért, ocsárolta Róza, a mi Egonnak nem tetszett, Róza égis magasztalta; midőn végre azon megfontolatlan megjegyzést kockáztatta, hogy Leó valószínűleg pompásan érzi magát, minthogy oly sokáig marad távol: éles feleleteiben már határt sem ismert. Leóra bosszankodott, mert távol volt, Egonra mert jelen volt, de legjobban haragudott önmagára. Hogy is lehetett oly balga, feddette önmagát, hogy jókedvét megzavartassa a miatt, mert nem Leónak szigorú, mervev arca tekintett reá gunyosan, hanem Egon ült vele szemben és rajongva nézte őt becsületes és szép szemeivel, — mert, hogy szép szeme volt, akarva sem tagadhatta. Ez az elmékedés valódi keserves-édes, akasztófavirágos jókedvet támasztott szívében; arca földerült, szikrázó szellemességgel egész csomó tréfás ötlettel állt elő, s oly eredetiséget, oly élénkséget nyilvánított, hogy imádója, ki azelőtt szomorodottan már a visszavonulásra gondolt, új bátorságot merített s azt kívánta, hogy a a közbeeső jelenet ne is érjen véget.

De az bevégeződött és a második felvonás elején benyitott Leó a páholyba. Igen vig volt és a bűnösség érzetének nyomát sem lehetett rajta észlelni. Unokaöccsével, ki indulásra készen fölemelkedett, szívesen kezet szorított, és anyjához fordulva odasugta: — Ganermann eljön holnap.

— Kár, hogy mindjárt Starkenbachékát is meg nem hívatad, — jegyzé meg Róza hánytorgatva.

— Te ismered Starkenbachékát? — kérdezte Egon. — A leány kiváló szépség.

— Mondhatni, tökéletes! és mindig kedélyes, ami szintén dicséretes tulajdonság, — felelte Leó s mosolyogva Róza felé sandított, kire ebben a pillanatban mindent rá lehetett volna fogni, csak azt nem, hogy kedves.

A leány nem méltatá őt feleletre, hanem figyelmét a szinpadra irányította; a dalmű varázsa csakhamar elbűvölte őt és lelohasztá ingerültségét. Csak hangulata maradt bánatos, a részvét fájdalma tölté be szívéét. Sajnálta unokatestvérét, hogy ott keresi boldogságát, a hol föl nem lelheti. Hiszen Áda azt a másikat szörette, tisztán elárulta ezt arczkifejezése, midőn hozzá föltekintett; mit nyújthatott tehát Leónak? Csak e grófi név és rang hajthatá őt karjaiba.

Ugyanazon este Starkenbachné szokatlanul élénk tárgyalást folytatott urával. Elbeszélte neki, hogy Heisterberg gróf a sétáló csarnokban hozzájuk csatlakozott, állítólag azért, hogy dr. Ganermannnak, a ki társaságukban volt, átadja az öreg grófné meghívását, no de azt egyáltalán nem lett volna szükséges személyesen tennie. — Lipót, ő már többször volt házukban — végzé szavait, — én erősen hiszem, hogy Áda vonzza őt.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Br. Fejérváry Kolinban.

Budapest, május 26. (Saj. tud. táv.) *Fejérváry* Géza báró honvédelmi miniszter *Tallán* kapitány parancsörtsztjével Kolinba utazott, hogy ott a kolini csata emlékére emelt szoborleleplezési ünnepélyen jelen lehessen.

A helyzet.

Budapest máj. 26. (Saját tud. táv.) *Szell* Kálmán miniszterelnök s a Bécsben időző magyar miniszterek ma délután 5 órakor megérkeztek Budapestre.

Bécs május 16. (Saját tud. távirata.) «Tagblattnak» jelentik Budapestről, hogy *Szell* Kálmán eddig *alárendelt kérdésekben kétszer beadta lemondását, de a király a leghízelgöbben visszautasította.*

Bécs, május 26. (Saját tud. távirata.) A »N. Fr. Pr.« valószínűnek tartja, hogy mindkét kormány beadja lemondását

Küry Klára betegsége.

Budapest, május 26. (Saj. tud. táv.) *Küry* Klára ma orvosi levelet küldött *Porzolt* Kálmánnak, a népszínház igazgatójának, melyben *Mihájlovics* és *Lumniczer* orvosok bizonyítják, hogy »hexenschussa« van, mely 10—12 nap alatt gyógyul.

A népszínház rendkívüli törvényszéke már kézbesítette Kürynek a vádlevelet. A színházi törvényszék elnöke *Szirmai* lesz.

Bartók beigtatása.

Kolozsvár, máj. 26. (Saját tud. táv.) *Bartók* Pál erdélyi ev. ref. superintendens ma igtatták be ünnepélyesen.

Okirathamisító ügyvéd.

Nagybecskerek, máj. 26. (Saj. tud. táv.) Nagy feltűnést keltett ma az egész városban, hogy dr. *Frankl* Miksa módosi ügyvédet közokirathamisításért tartóztatták.

Asbóth János mint szabadelvű.

Budapest, május 26. (Saj. tud. táv.)
Asbóth János a volt néppárti orsz. gy. képviselő most a szabadelvűpártba lépett be.

Egy híres festő halála.

Budapest, május 26. (Saj. tud. táv.)
Párisból sürgönyzik, hogy *Bonhour* Róza hírneves francia festő meghalt.

Sima mellett.

Szentes, máj. 26. (Saj. tud. táv.) *Sima* Ferencz orsz. gyűl. képviselő mellett Csongrád-megye, legvagyonosabb ellenzéke nagy gyűlést tartott, melyen kijelentették, hogy személyi és vagyoni nitelükkel jótállanak Simáért.

Vigyázatlan építómester.

Kolozsvár, május 26. (Saját tud. táv.)
A kolozsvári kir. törvényszék *Czakó* építómestert, kinek vigyázatlansága miatt egy pincze boltozata beszakadt s kilencz embert maga alá temetett, másfél évi, helyettesét egy évi és a pallért pedig 6 havi fegyházra ítélte.

A kiegyezés.

Bécs, máj. 26. Ő felsége ma hosszabb kihallgatáson fogadta Széll Kálmán miniszterelnököt. Döntés még nem történt. A magyar miniszterek ma elutaznak. Széll Kálmán miniszterelnök vasárnap megint Bécsbe utazik.

Bécs, máj. 26. Ő felsége ma délelőtt Diapuli báró kereskedelmi minisztert is fogadta. (Magy. Táv. Ir.)

A bajor régens Bécsben.

Bécs, május 26. Luitpold régenherceg ma délelőtt megnézte a mezőgazdasági kiállítást. (Magy. Táv. Ir.)

A Dreyfus ügy.

Páris, május 26. Az Aurore szerint Dreyfusné ügyvédje záróindítványában Dreyfusnak új haditörvényszék elé állítását akarja kérni. (Magy. Táv. Ir.)

Norvégia hadiköltségvetése.

Krisztiania, május 26. A storting egyhangulag megszavazta a hadsereg és a hajóhad számára kért 11 és fél millió korona rendkívüli hitelt. (Magy. Táv. Ir.)

A pestis.

Kairo, május 26. Hivatalosan meg erősítik, hogy az alexandriai kórházban négy pestises beteg van, még pedig három görög és egy benszülött. Haláleset még nem fordult elő pestis következtében.

Castelar.

Madrid, május 26. Castelart államköltségen temetik el. (Magy. Táv. Ir.)

Tűzvészek.

Pétervár, máj. 26. Moksán járási székhely Bulicki külvárosában (Penza kormányzó-ság) nagy viharban leégett száz tanya. A kárvallottak nagyon inséges helyzetben vannak. (Magy. Táv. Ir.)

Halifax, (Uj-Skoczia), máj. 26. Uj-Braunschweig fővárosában, St. Johnban nagy tűzvész pusztított, a mely körülbelül 100. nagyobbára fából épült házat hamvasztott el. A kárt 300 ezer dollára becsülik. (Magy. Táv. Ir.)

Kikötő-megnyitás.

Pétervár, máj. 26. *Alexandrovics* Vladimir nagyherceg a Finnországban állomásozó csapatok megsejtelése után júniusban Trömbe, onnan pedig a *Svediana* czirkálóhajóval a Murman-partra az új Katalin-kikötő megnyitására. (Magy. Táv. Ir.)

Hajószerecsétlenség.

Kazán, máj. 26. A kis Kazanga folyón nagy szélben felborult egy csónak, a melyen 30 tatárült. Nyolcz személy vízbefult. (Magy. Táv. Ir.)

A diákkongresszus elhalasztva.

Kolozsvár, május 26. Az itt tartandó diákkongresszust három nappal elhalasztották. A kongresszus tehát 31-én kezdődik. (Magy. Táv. Ir.)

Andrée.

Helsinborg, máj. 26. Nathorst tanár expedíciója, a mely Andréet keresi, ma délután az Antarcie gőzhajóval Kelet-Grönlandba indult. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A Triesti Általános Biztosító Társulat (Assicurazioni Generali) f. é. április hó 22-én tartott 67-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1898 évi mérlegek.

A jelentés különösen kiemeli, hogy Hegedűs Sándor igazgató-tanácsos ur kereskedelmiügyi miniszterre történt kinevezetése folytán az intézet igazgatóságából kilépett, mely körülményről az igazgatóság a közgyűlés alkalmával következőképen emlékezik meg:

«Tisztelt Urak! Engedjék meg, hogy jelentésünk első helyén, rokonszenvűnknek adjunk élénk kifejezést azon nagyrabecsült férfiu iránt, ki Ő Felsége kegyéből megbízást nyert a magyar kereskedelmi miniszter magas és diszes állásának elfoglalására. *Hegedűs Sándor* rendkívüli tehetsége így teljes mértékben nyert elismerést és midőn ez örvendetes tényt Önökkel egyetemben őszinte megelégedéssel üdvözöljük, melyen fájjaljuk egyuttal azon veszteséget, mely ezáltal intézetünkre hárul, mert társaságunk kénytelen lemondani ezen férfiu közreműködéséről, ki öt 16 éven át felette buzgó és becses támogatásban részesítette. Kérjük szíves felhatalmazásukat arra nézve, hogy az itt kifejezett érzelmeinkről ez évi közgyűlésünk jegyzőkönyvében megemlékezhessünk».

Az előttünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1898. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőke összegek 449 227.817 korona 22 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 19.100.562 korona 14 fillére rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 8,641.165 korona 59 fillérről 114,696.582 korona 69 fillérré emelkedett.

A tűz- és szállítvány-biztosítási ágakban a díj és illeték bevétel 27,135.669 korona 94 fillér volt, miből 11,372.530 korona 78 fillér viszontbiztosításra fordított úgy, hogy a tiszta díjbevétel 15,763.139 korona 16 fillérré rugott, mely összegből 12.490.283 korona 14 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten, a jövő évre vitétt át. A jövő években esedékesse váló díjkötelezvények összege: 71,175.674 korona 21 fillér.

Károkkért a társaság 1898-ban 26,527.284 korona 40 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket, a társaság alapítási óta károk fejében 633,489.520 korona 86 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből *hazánkra* 118,390.059 korona 49 fillér esik, mely összeget a társaság 175.585 káresetben fizette ki.

A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 14,985.029 korona 98 fillérré rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabályszerinti nyereségtartalék, mely 5,250.000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyamin adózására ala-

kitott tartalék, mely az 1,604.315 korona 04 fillér külön tartalék, ugyszintén az évi nyereségből kihatott 903.418 korona 70 fillérről 9,575.029 korona 98 fillére emeltetett fel; továbbá felemlítendő még a 160,000 koronára rugó kétes követelések tartaléka. — Ezekon kívül fennáll még egy 560,000 koronát kitevő külön alap, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítse.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve, az ideai átutalások folytán 143,645.142 korona 28 fillérről 153,073.167 kor. 61 fillérré emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve:

1. Ingatlanok és jelzálog követelések	—	25,495,680 kor. 45 fill.
2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök	—	13,126,433 » 54 »
3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök	—	1,692,124 » 22 »
4. Értékpapírok	—	100,494,915 » 65 »
5. Tárca váltók	—	711,252 » — »
6. A részvényesek biztosított adóslevelei	—	7,350,000 » — »
7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követelése a hitelezők követeléseinek levonásával	—	4,202,761 » 75 »
Összesen		153,073,167 kor. 61 fill.

Ezen értékekből 43 millió korona magyar értékekre esik

A fajadromfi tenyészanyag beszerzése. A földmiv. miniszter elrendelte, hogy baromfi tenyészanyagok feljavítása czéljából a kiosztásra kerülő tenyészállatok a szegedi kiállításon szereztessenek be, hol nagy mennyiségben lesz fajbaromfi kiállítva. A miniszternek ez az intézkedése hathatósan hozzájárul ahhoz, hogy gazdaszonyaink a baromfi kiállítást hasznukra fordíthassák.

NAGYVÁRADI SZINKOR.

Evadbrélet 25. szám.
Páratlan.

Kisbrélet 5. szám.
Páratlan.

Ma szombaton, 1899. május 27-én
kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

A B A B A.

Nagy operette 4 felvonásban, Irta: Ordonneau M. Zenéjét írta: Audrau E.

SZEMÉLYEK:

Lancelott	—	—	Székely Irén
Hilárius mester	—	—	Nyárai Antal
De la Chanterelle báró	—	—	Szerdahelyi Ferencz
Loremoiss gróf	—	—	Leóvey Leó
Maximin atya	—	—	Fehér József
Baltházár testvér	—	—	Török Károly
Basilique	—	—	Gergely M.
Agnelet	—	—	Barabás K.
Benoit	—	—	Ághy Sándor
Hilárius asszony	—	—	K. Árpási Kata
Alézia, leánya	—	—	Perényi Margit

Helyárak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 3 forint. Támlásszék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig 80 krajczár. Zártszék I, II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár. földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 80 krajczár. Oldalkarzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap vasárnap, 1899. május 2-án

délután 4 órakor, félhelyárral:

Egy katona története

Dráma 5 felvonásban.

Este fél 2 órakor, rendes helyárral:

A B A B A.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Triesti általános biztosító-társulat.

KIADÁS

ASSICURAZIONI GENERALI. Nyereség- és veszteség-számla az A. mérleghez. Elemi-biztosítási ág (1898.)

BEVÉTEL

	korona		fil.			korona		fil.	
I. Kifizetések (beleértve a kárfelvételi költségeket):					I. A biztosítási alapok áthozatala a múlt évről:				
1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	6593883	02			1. Díjtartalek (levonva a viszontbiztosítók részét)	6973265	04		
2. Szállítmánybiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	8441512	08	10086898	10	2. Tökésített nyereségtartalek	2625000	—		
3. Jegybiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	988	—			3. Értékpapírok árfolyam tartaléka	2418455	52		
II. Üzleti kiadások (levonva a viszontbizt. térítvényeit):					4. Kétes követelések tartaléka	8000	—	12096720	66
1. Szervezési költségek (a folyó számadással teljesen fedezett)	—	—			II. Független károktartaléka a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét):				
2. Jutalékok	1759250	78	3295989	24	1. Tűzbiztosítás	931478	18		
3. Folyó igazgatási költségek	153638	46	1286284	36	2. Szállítmánybiztosítás	133183	—	2264291	18
4. Adók és illetékek	—	—			3. Jegybiztosítás	988	—		
III. Leírások és egyéb kiadások:					III. Díjbevétel (levonva a förléseket):				
1. Leírások kétes követelésekre	19712	27			1. Tűzbiztosítás	Kor. 17.883.294.50		10848783	94
2. Árfolyamvesztés pénznemekben és külföldi valutákban	446.9	37			le: viszontbiztosítás	7.531.510.56			
3. Egyéb kiadások:					2. Szállítványbiztosítás	Kor. 8.67.354.84		4226334	62
a) Járulékok és kamat a hivat. ellátási pénztárába	168709	06	335090	70	le: viszontbiztosítás	8.841.020.22			
b) Ó Felsége jubileuma alkalm. létesített alapítv.	102000	—			IV. A tőkebefektetések hozadéka:				
IV. Tartalek függő károka:					1. Kölcsön- és leszámított kamatok, valamint hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál levő betétek kamatai	138585	98		
1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	1011905	69	2488934	60	2. Értékpapírok kamatai	43784	49	668915	87
2. Szállítmánybiztosítás, levonva a viszontbizt. részét	1477331	—			3. Ingatlanok tiszta hozadéka	99545	49		
V. A biztosítási alapok állása a számadási év végén:					V. Egyéb bevételek:				
1. Díjtartalek:					1. Kötvényilletékek:				
a) Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	6320029	16			a) Tűzbiztosítás	1144535	20	1188020	60
b) Szállítványbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	839175	54			b) Szállítványbiztosítás	43485	40		
2. Tökésített nyereségtartalék	7159254	70			2. Értékpapírok után folyósított árfolyamnyereség	47017	23		
3. Az értékpapírok árfolyam tartaléka	2625000	—	12301482	40	3. Értékpapírokon való könyvszerű árfolyamnyereség	18822	18	65839	41
4. Kétes követelések tartaléka	2437277	70							
VI. Évi fizeti nyereség	80900	—	1164744	78					
Összesen			30858906	18	Összesen			30858906	18

Nyereség- és veszteség-számla a B. mérleghez. Életbiztosítási ág (1898)

	korona		fil.			korona		fil.	
I. Eredőbiztosítások és járadékok fizetése:					I. A biztosítási alapok áthozatala a múlt évről:				
1. Halálesetre szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	6075715	68			1. Díjtartalek (levonva a viszontbiztosítók részét)	101280454	54		
2. Élelési esetére szóló biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	1073584	43	7455804	70	2. Díjtartalek (levonva a viszontbiztosítók részét)	4974962	56		
3. Járadék biztosítások	306504	59			3. Külön tartalek a kamatláb esetleges hanyatlásának kiegyenlítésére	400000	—		
II. Fizetések visszavásárolt kötvényekért, levonva a viszontbiztosítók részét					4. Tökésített nyereség-tartalék	2625000	—		
1. Halálesetre szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	—	—	2071347	88	5. Értékpapírok árfolyam-tart. és kiegészítő tartalék	6940768	96		
2. Élelési esetére szóló biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	—	—	388033	81	6. Kétes követelések tartaléka	80000	—		
3. Járadék biztosítások	—	—			7. A biztosítottak osztalék-alapja	1901739	02	117602925	08
III. Osztalék-fizetések biztosítottaknak					II. Független károktartaléka a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét)				
1. Szervezési költségek (a folyó számlán teljesen törlesztve)	1208934	09						1181205	46
2. Szervezési költségek	1302726	26			III. Díjbevétel:				
3. Folyó igazgatási ügyek	414648	42	9086649	16	1. Halál esetére szóló és vegyes biztosítások	Kor. 17.526.992.27		16668402	59
4. Behajlasi jutalékok	164340	30	359872	71	levonva a viszontbizt. díjat	863.589.68			
5. Orvosi költségek	—	—			2. Élelési biztosítások	Kor. 1.123.419.81		1110114	76
6. Adók és illetékek	—	—			levonva a viszontbizt. díjat	18.305.05		450150	06
V. Leírások és egyéb kiadások:					3. Járadék biztosítások				
1. Leírások kétes követelésekre és ingatlanra	3252	—	709687	38	IV. A tőkeberuházások hozadéka:				
2. Értékpapírokon való könyvszerű árfolyam-vesztés	706485	38			1. Kölcsön- és leszámított kamatok, valamint a hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál levő betétek kamatai	37706	15		
VI. Független károktartaléka:					2. Kötvényekre adott kölcsönök kamatai	600443	27		
1. Halálesetre szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	955189	40			3. Jelzálogkölcsönök kamatai	371239	44		
2. Élelési biztosítások, levonva a viszontbizt. részét	2625000	86	1229808	79	4. Értékpapírok kamatai	3682772	99		
3. Járadék biztosítások	12258	58			5. Ingatlanok tiszta hozadéka	619789	06	5811950	81
VII. A biztosítási alapok állása a számadási év végén:					V. Egyéb bevételek:				
1. Díjtartalek:					1. Kötvényilletékek	307080	01		
a) Haláles. szóló és vegyes bizt. lev. a viszontbizt. részét	Kor. 96.450.542.40				2. Egyéb kezelési bevételek	11902	26		
b) Élelési biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	9.613.963.98				3. Értékpapírok után folyósított árfolyam-nyereség	30736	42	849738	69
c) Járadék biztosítások	8.186.871.08		109251377	46					
2. Díjtartalek:					Összesen			142669487	53
a) Haláles. szóló és vegyes bizt. lev. a viszontbizt. részét	Kor. 4.596.870.03								
b) Élelési biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	288.235.20		4885205	23					
3. Külön tartalek a kamatláb esetleges hanyatlásának kiegyenlítésére	560000	—							
4. Tökésített nyereségtartalék	2625000	—							
5. Értékpapírok árfolyam-tartaléka és kieg.-tartalek	6234333	58	125208527	74					
6. Kétes követelések tartaléka	80000	—							
7. A biztosítottak osztalék-alapja	1572611	47	2164261	38					
Összesen			142669487	53					

VAGYON

Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1898. december 31-én.

TEHER

Folyó szám	A tétel neve	A		B		Összesen		Folyó szám	A tétel neve	A		B		Összesen	
		korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.			korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.
1	A részvényesek adó-levelei a tőke be nem fizett részéről	3675000	—	3675000	—	7350000	—	1	Alaptőke	5250000	—	5250000	—	10500000	—
2	Ingatlan bírtok:							2	Tökésített nyereségtartalék	2625000	—	2625000	—	5250000	—
	a) Városi ingatlanok	—	—	1088000	—	1088000	—	3	a) Tartalék-alap az értékpapírok árfolyam ingadozásának fedezésére	2437277	70	4630018	54	7067296	34
	b) Mezőgazdasági bírtokok	2468000	—	—	—	2468000	—		b) Kiegészítő tartalék	—	—	1604315	04	1604315	04
3	Épít-s alatti aló intézeti házak:							4	Tartalék-alap kétes követelések fedezésére	80000	—	80000	—	1600000	—
	a) Triestben	—	—	14380	05	144280	05	5	a) Díjtartalek folyó biztosításokra az A mérlegben	7159204	70	—	—	7159204	70
	b) Milanóban	—	—	1239152	78	1239152	78		b) Díjtartalek folyó biztosításokra az A mérlegben	—	—	109251377	46	109251377	46
4	Kölcsönök a társaság életbiztosítási kötvényeire	—	—	13126433	54	13126433	54		c) Külön alap a kamatláb esetleges hanyatlásának kiegyenlítésére levonásá- val	—	—	4885205	23	4885205	23
5	Kamatok, je zálogbiztosított tőke-kölcsönök ingatlanoira	—	—	857847	62	857847	62	6	Tart. függőben levő kifizetésekre az A mérlegben	2488934	60	1220802	79	1229802	79
6	Kölcsönök értékpapírokra	1691124	22	—	—	1691124	22	7	Osztalék-alap az életbiztosításban nyereséménytel	—	—	1572611	47	1572611	47
7	Alap- és más értékpapírok	8959851	30	90652791	20	99612642	50	8	A hivatások ellátási pénztárában vagyona	1867722	83	—	—	1867722	83
8	Folyó kamatok	284598	47	597674	68	882273	15	9	Jelzáloghitelezők	—	—	—	—	—	—
9	Valtok a társaságban	711252	—	—	—	711252	—	10	Egyenleg a viszontbiztosítók számláján	1716515	78	123234	06	1839749	84
10	Rendeltetéseire aló pénzek hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál	4114774	25	178761	24	4293535	49	11	Egyenleg az intézet főkönyvének számláján	38999	31	5649	—	44649	04
11	Készpénz-részlet az intézet igazgatóságánál és főkönyvében	1159630	80	89955	66	1249585	46	12	Egyenleg a B mérleg folyó számláján	2086221	56	—	—	2086221	56
12	Maradvány a viszontbiztosítók számláiból	730289	44	19559	91	749849	35	13	Hitelezők különböző címeken	483804	03	69429	48	553233	51
13	Maradvány az A mérleg folyó számlájából	2754021	64	501535	21	3255556	85	14	Betétek kezesség és biztosítók gyanánt	5128729	79	4390368	22	9514098	01
14	Maradvány az A mérleg folyó számlájából	—	—	2086221	56	2086221	56	15	Ó Felsége jubileuma alkalmából letett alapítvány	100000	—	—	—	100000	—
15	Adóok különböző címek alatt	877793	95	92251	73	970045	68	16	Gidoni alapítvány	11496	30	—	—	11496	30
16	a) Letétek kezesség és biztosítók gyanánt	5133729	79	4390368	22	9514098	01	17	Girard alapítvány	2955	—	—	—	2955	—
	b) Ó Felsége jubileuma alkalmából letett alapítvány	100000	—	—	—	100000	—	18	Goldschmiedt alapítvány	6000	—	—	—	6000	—
	c) Letét Goldschmiedt alapítvány	6000	—	—	—	6000	—	19	Besso József alapítvány	12000	—	—	—	12000	—
	d) „ Besso József alapítvány	12000	—	—	—	12000	—	20	Calabi R. alapítvány	6000	—	—	—	6000	—
	e) „ Calabi R. alapítvány	6000	—	—	—	6000	—	21	Nyer.-áthozat a múlt évről (A mér.) kor. 7.462.98	1172204	76	2161261	88	3333466	14
17	Butorzat és vasszekrenyek a társaság összes hivatalában, czégtáblák, papir- és nyomtatvány az összes raktárakban	—	—	—	—	—	—	22	a) Nyereség az évi üzlethől	kor. 1.164.741.78					
18	Elmegezett jutalékok és szervezési költségek	—	—	—	—	—	—		b) Nyereség az évi üzlethől	kor. 7.176.074.21					
	Összesen	32675065	86	138438273	40	171113339	26		Összesen	32675065	86	138438273	40	171113339	26

A cs. kir. szab. Assicurazioni Generali központi igazgatósága Triestben.
Besso József, Besso M., Dr. Bozza Camillo, Costi János J. H., Dr. Levi J., Gróf Papadopolos Miklós, Romanin Jacur Manó, Segré V., Vivante Fortunat
 A vezértitkár: **Richetti Ödön.** Magyarországi vezérigazgatók: **Steinhardt, Poór.**

Az intézet hiteles holtségei: Budapest, Dorottya-utca 10. szám alatt, az intézet saját házában.
 Bővebb zárszámadási jelentések az alanti igazgatóknál kaphatók. Ugyanott felvilágosítást a legnagyobb létszámmal rendelkező és élet-, tűz-, szállítvány és élet-ellenbiztosítások az Assicurazioni Generali, jegybiztosítások a Magyar Jég és viszontbiztosító részv. társaság és baleset elleni biztosítások az Első o. ál. baleset-ellenbiztosító-társaság számára a legelőnyösebb és legolcsóbb díjak mellett fogadtatnak el.

A nagyváradi főigazgató: **Kurländer és Ullmann.**

Nyomatott lapulajdos: **Szent-László-nyomda** részvénytársaság nyomdájában Nagyváradon.